

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΛΕΣΒΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
Ταχ/κή Δ/ση: Σαπφούς 22, Μυτιλήνη
T.K. 81 131
Τηλέφωνο: 22510 40716
E-mail: efales@culture.gr

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Η Υπηρεσία μας ενδιαφέρεται να αναθέσει την δημιουργία και εκτύπωση ενημερωτικών φυλλαδίων με τη μέθοδο Braille (CPV: 22100000-1 / Εκτυπώσεις βιβλίων και ενημερωτικών φυλλαδίων) στην ελληνική γλώσσα (700 τεμάχια) και στην αγγλική γλώσσα (300 τεμάχια), στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου: «Συντήρηση και ανάδειξη νότιου και δυτικού πρανούς αρχαιολογικού χώρου ιερού των Καβείρων ν. Λήμνου».

Το ενημερωτικό φυλλάδιο θα περιλαμβάνει ένα δισέλιδο κείμενο, ενημερωτικό για το μνημείο του αρχαιολογικού χώρου Καβειρίου Λήμνου. Οι εκτυπώσεις Braille θα γίνουν στο ειδικό εκτυπωτικό χαρτί το οποίο διατηρεί το ανάγλυφο της επιφάνειας, διαστάσεων 30,5 εκ. * 23,5 εκ. και θα έχουν εξώφυλλο βλεπόντων, οπισθόφυλλο και βιβλιοδεσία με πλαστικό σπινάλ.

Για την ανωτέρω δαπάνη έχει προϋπολογιστεί ότι θα απαιτηθούν έως 3.000,00 € (συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. καθώς και του κόστους αποστολής των ενημερωτικών φυλλαδίων) και η κάλυψή της θα πραγματοποιηθεί από τις πιστώσεις του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – *NextGeneration EU*, και ειδικότερα στο πλαίσιο του 1^{ου} υποέργου: «Συντήρηση και ανάδειξη νότιου και δυτικού πρανούς αρχαιολογικού χώρου ιερού των Καβείρων ν. Λήμνου», του έργου: «Συντήρηση και ανάδειξη νότιου και δυτικού πρανούς αρχαιολογικού χώρου ιερού των Καβείρων ν. Λήμνου», με κωδικό 2022ΤΑ01400039 της ΣΑΤΑ 014 και με κωδικό ΟΠΣ MIS 5161075, που υλοποιείται με τη μέθοδο της Αρχαιολογικής Αυτεπιστασίας από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου.

Προς απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 του Ν.4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4782/2021 (ΦΕΚ 36/Α'9-3-2021), παρακαλούμε να έχετε υπόψη σας ότι σε περίπτωση που ανακηρυχθείτε ανάδοχος οφείλετε να μας αποστείλετε τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- α. Απόσπασμα ποινικού μητρώου
- β. Φορολογική ενημερότητα
- γ. Ασφαλιστική ενημερότητα (άρθρο 80 παρ.2 του Ν.4412/2016)

Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση έκδοσης Ηλεκτρονικού Τιμολογίου, από εγκεκριμένο πάροχο έκδοσης, σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 52445 ΕΞ2023/4-4-2023 ΚΥΑ, ΦΕΚ τεύχος Β'2385/12-4-2023 (ΑΔΑ: 97Κ8Η-ΖΗ5), που εκδίδεται στο πλαίσιο των ν. 4412/2016, 4413/2016 και 3978/2011 προς την Αναθέτουσα αρχή με κωδικό (ΑΑΗΤ): 1022.0000000000.0079.

Λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των πεδίων του ΗΤ είναι διαθέσιμες στον «Οδηγό Μορφότυπου» που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΓΓΠΣΔΔ στη διαδρομή: <https://www.gsis.gr/politesepiheiriseis/pliromes-kai-eispraxeis/e-invoice>

Παρακαλούμε όπως μας προσκομίσετε εντύπως σχετική προσφορά για την δημιουργία και εκτύπωση των ενημερωτικών φυλλαδίων με τη μέθοδο Braille, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών.

Η παρούσα Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος δημοσιεύεται στο ΚΗΜΔΗΣ (<https://cerpp.eprocurement.gov.gr>).

Συνημ.: Κείμενο ενημερωτικού φυλλαδίου

**Ο Προϊστάμενος της Εφορείας
Αρχαιοτήτων Λέσβου**

**Πάυλος Τριανταφυλλίδης
ΠΕ Αρχαιολόγων**

Συντήρηση και ανάδειξη νότιου και δυτικού πρανούς αρχαιολογικού χώρου ιερού των Καβείρων ν. Λήμνου

Στο απόκρημνο ακρωτήριο της Χλόης, στα βόρεια του κόλπου του Πουρνιά, και στην εκτός των τειχών περιφέρεια της αρχαίας πόλης της Ηφαιστίας, ιδρύθηκε πιθανώς στον ύστερο 8^ο και στον πρώιμο 7^ο αι. π.Χ., το ιερό των Καβείρων, αφιερωμένο στους Κάβειρους, δαίμονες της φωτιάς και της μεταλλουργίας, της γονιμότητας, του κρασιού και της θάλασσας, γιοι της θεάς της Λήμνου Καβειρούς και του Ηφαίστου, του ύψιστου θεού της Λήμνου, προστάτη της φωτιάς και των μετάλλων. Η ήρεμη φύση και το γαλήνιο τοπίο της Χλόης, που έχει οπτική επαφή με τη Σαμοθράκη, αλλά και με την πολιούχο πόλη της Ηφαιστίας, φαίνεται ότι αποτέλεσε το πιο ιδανικό περιβάλλον για την άσκηση των λατρευτικών πρακτικών, που είχαν σχέση με την αναγέννηση της φύσης και του ανθρώπου. Η Καβειριακή λατρεία της Λήμνου, ριζωμένη σε πανάρχαιες τοπικές παραδόσεις, κράτησε, όπως αναφέρει ο Λατίνος ποιητής Λεύκιος Άκκιος σε απόσπασμα από τον Φιλοκτήτη του, τις αγνές ιερουργίες των αρχαίων μυστηρίων.

Για το ιερό των Καβείρων στο ακρωτήριο Χλόη, οι εκτεταμένες ανασκαφικές έρευνες κατά τις δεκαετίες 1930, 1980 και 1990 της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών, έφεραν στο φως τα ιερά κτήρια του λημνιακού Καβειρίου, που ήταν θεμελιωμένα επάνω σε δύο άνδηρα, με αναλήμματα, στο βόρειο και νότιο πλάτωμα. Δυστυχώς η λιθοθηρία της ύστερης αρχαιότητας και των νεότερων χρόνων, τα έντονα γεωλογικά φαινόμενα διάβρωσης και κατολίσθησης των απότομων πρανών προς τη θάλασσα, αλλά και οι ισχυροί σεισμοί που συγκλόνισαν κατά την αρχαιότητα τον γεωγραφικό χώρο του ΒΑ Αιγαίου και της περιοχής της Τρωάδος και του Ελλησπόντου, φαίνεται ότι αποτέλεσαν την κύρια αιτία για τη σημερινή κακή κατάσταση διατήρησης των αρχιτεκτονικών καταλοίπων που σώζονται σε επίπεδο θεμελίωσης ή ίχνη τους διακρίνονται επάνω στον φυσικό βράχο, κυρίως στην περιοχή του ελληνιστικού Τελεστηρίου. Αλλωστε, πολλά από τα αρχιτεκτονικά μέλη και τα οικοδομικά κατάλοιπα βρίσκονται σήμερα διάσπαρτα στις απότομες πλαγιές με την πυκνή θαμνώδη βλάστηση των δύο ανδέρων ή εντός του θαλάσσιου όρμου της Χλόης.

Η κακή κατάσταση διατήρησης του αρχαιολογικού χώρου του ιερού των Καβείρων που επιδειωνόταν σταδιακά, και η αλγεινή εικόνα που δινόταν στους πολυάριθμους επισκέπτες του για ένα από τα πιο σημαντικά ιερά της Λήμνου, αποτέλεσε αφορμή εκ μέρους της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λέσβου να εκπονήσει μελέτες και να εντάξει στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το έργο “Συντήρηση και ανάδειξη νότιου και

δυτικού πρανούς αρχαιολογικού χώρου ιερού των Καβείρων ν. Λήμνου”, το οποίο ολοκληρώνεται το 2025, προκειμένου και να αποδοθεί στο κοινό.

Στο πλαίσιο του έργου πρωταρχικό μέλημα για τη διάσωση των ορατών αρχαιοτήτων στον χώρο ήταν ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός πυκνού αποστραγγιστικού δικτύου γύρω από τις ορατές αρχαιότητες των δύο πλατωμάτων, καθώς και στο νότιο και δυτικό πρανές, έργο που απαιτούσε ευρείες αποχωματώσεις και μετακινήσεις των νεότερων τοιχίων γύρω από το υστεροαρχαϊκό και ελληνιστικό Τελεστήριο. Παράλληλα, ολοκληρώθηκε η κατασκευή νέου φυλακίου/εκδοτηρίου στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου, τοποθετήθηκε νέα μεταλλική περίφραξη, έγιναν διαδρομές περιήγησης, ενημερωτικές πινακίδες, στερεώσεις των βραχωδών πρανών νοτίως του ελληνιστικού Τελεστηρίου, καθώς και συντήρηση όλων των αρχαιολογικών καταλοίπων που είχαν εγκαταλειφθεί στη φθορά του χρόνου. Ειδικό αμαξίδιο, χώροι υγιεινής και ενημερωτική πινακίδα αφής για άτομα με μειωμένη όραση αποτελούν τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης κοινού ΑμεΑ, ενώ ψηφιακό υλικό είναι διαθέσιμο στον επισκέπτη για να ξεναγηθεί με τη μορφή τάμπλετ σε τέσσερις γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, ιταλικά και γερμανικά) στον αρχαιολογικό χώρο.

Ο επισκέπτης πλέον σύμφωνα με τις νέες υποδομές του πιο σημαντικού από τουριστική άποψη αρχαιολογικού χώρου της Λήμνου, στο ιερό των Καβείρων μπορεί να μεταφερθεί νοερά στον κόσμο της υπέρτατης γαλήνης, όπως οι μυημένοι οδηγούνταν στην απόλυτη γνώση της κάθαρσης, και της αναζωογόνησης, μιας μυστικής κάθαρσης που δεν δημιούργησε όμως μυστικές κοινωνίες, περιορισμούς και δόγματα, αλλά αντιθέτως προσέφερε απλόχερα τη δυνατότητα προσωπικής επιλογής του ατόμου προς την αποδέσμευση και την ελευθερία.

Preservation and promotion of the southern and western slopes of the archeological site of the Kaveirion sanctuary, Lemnos

On the steep cape of Chloe, north of Pournias bay, and in the extramural district of the ancient city of Hephaestia, the sanctuary of the Kabeiroi was founded, probably in the late 8th – early 7th c. BC, dedicated to the Kabeiroi, demons of fire and metallurgy, fertility, wine and the sea, sons of the Goddess of Lemnos Kabeiro and Hephaistos, the supreme God of Lemnos, protector of fire and metals. The serene environment and tranquil landscape of Chloe, with a direct view of Samothrace, as well as of the patron city of Hephaestia, apparently offered the ideal setting for the practice of cult rituals related to the rebirth of nature and humans. The Kabeirian cult of Lemnos, rooted in primeval local traditions, maintained the pure rites of the ancient mysteries, as the Latin poet Lucius Accius attests in a passage from his *Philoctetes*.

Regarding the sanctuary of the Kabeiroi on Cape Chloe, extensive excavations of the Italian School of Archaeology at Athens in the 1930s, 1980s and 1990s brought to light the sacred buildings of the Lemnian Kabeirion, founded on two terraces, and supported by retaining walls, on the northern and southern plateaus. Unfortunately, stone looting during late antiquity and in modern times, intense geological phenomena, i.e. erosion and landslides on the steep slopes towards the sea, as well as strong earthquakes that hit the northeastern Aegean region and the areas of Troas and the Hellespont during antiquity, appear to have been the main causes of the current poor state of preservation of the architectural remains that survive at foundation level and of the architectural traces that are discerned on the natural bedrock, especially in the area of the Hellenistic Telesterion. Besides, many of the architectural members and building remains are found today scattered on the steep slopes with the dense bushy vegetation of the two terraces or at the bay of Chloe.

The poor state of preservation of the archaeological site of the sanctuary of the Kabeiroi, which gradually deteriorated, and the distressful impression it conveyed to its numerous visitors for one of the most important sanctuaries of Lemnos, instigated the implementation of technical studies by the Ephorate of Antiquities of Lesbos and the incorporation of the project: ‘Configuration and enhancement of the archaeological site of the sanctuary of the Kabeiroi’ into the Recovery and Resilience Fund (RRF), which will be completed at the 2025, in order for the Kabeirion to be delivered to the public.

Within the frame of the project our primary concern for the rescue of the visible antiquities on site was the design and implementation of a dense drainage network around the visible

antiquities on the two plateaus, southern and western slopes, which entailed extensive backfill removal and relocation of contemporary walls around the late Archaic and the Hellenistic Telesteria. At the same time the construction of a new security/ticket office at the entrance of the archaeological site was completed, a new metallic fence was installed, visitor routes were established, information panels were installed, the rocky slopes south of the Hellenistic Telesterion were stabilised, while conservation of all archaeological remains that were previously left to the ravages of time was implemented. Facilities for people with disabilities include a PRM (People with Reduced Mobility) vehicle, accessible sanitary facilities, and a Braille information touch panel for visually impaired people. Furthermore, digitised material is available to visitors in four languages (Greek, English, Italian, German), so as to guide themselves through the archaeological site with the use of a tablet.

Thanks to the new infrastructures of the most important archaeological site of Lemnos, in terms of popularity among tourists, at the sanctuary of the Kabeiroi visitors can now be mentally transferred to a world of utter serenity, just as the initiates were led to the ultimate knowledge of purification and rejuvenation, a mystical purification that did not however create secret societies, restrictions and dogmas; on the contrary, it lavishly offered individuals the possibility of free choice towards detachment and freedom.